

PSY 717	JS 2012	Datum odevzdání práce: 20. 5. 2012
Název kurzu:		
Katedra mediálních studií a žurnalistiky, FSS MU, Joštova 10, Brno	Pořadové číslo práce: 1. Verze: 2.	
DOUŠOVÁ	Gabriela	
Studentské číslo: 365772	Stupeň studia: bakalářský	
Imatrikulační ročník: 2009	Typ studia: kombinovaný	
Studijní kombinace: mediální studia a žurnalistika – psychologie		
Název práce: Zamyšlení nad komunikováním statistiky v médiích		
Hodnocení práce:		
E-mailová adresa:365772@mail.muni.cz		

Úvod

Na konci minulého roku uveřejnila psycholožka Jennifer Wileyová v časopisu *Consciousness and Cognition* výsledky výzkumu Katedry psychologie Illinoiské univerzity v Chicagu o vlivu alkoholu na kreativní myšlení jedinců.

Časopis tuto zprávu uvádí s tím, že „mírná intoxikace alkoholem může přispívat ke kreativnímu řešení problémů.“ *Daily News* však tvrdí, že „pivo dělá muže chytřejšími.“ A Česká tisková kancelář přinesla již střízlivější (myšleno rozváznější) informaci, že „trocha alkoholu bystří mysl.“ Článek tvrdí, že ti, kdo před luštěním hádanek a rébusů vypili alespoň dvě piva, vyřešili o 40 procent úloh více než ostatní. Pijákům trvalo průměrně 12 vteřin, než přišli na správné řešení, zatímco abstinentům až 15,5 vteřiny.

Srovnání původní studie s obsahem článků

Původní studie „Alcohol intoxication facilitates creative problem solving,“ otištěná v časopise *Consciousness and Cognition* přináší informace o průběhu výzkumu.

Toho se zúčastnilo čtyřicet mužů ve věku 21 až 30 let rozdělených do dvou skupin, u nichž výzkumníci porovnávali výsledky řešení úloh a hlavolamů. Jedna skupina přitom byla vystavena účinkům alkoholu, druhá řešila úkoly za střízlivá. Z výzkumného vzorku byli eliminováni jedinci závislí na alkoholu a ti, kteří vykazovali známky problémového pití, či trpěli duševními poruchami, srdečními a jaterními chorobami. Všichni účastníci výzkumu měli stejný jídelníček, byli odpočinutí a netrpěli spánkovým deficitem. Výzkumníci tak vyloučili celou řadu proměnných, které by mohly zkreslit celkové výsledky. S touto informací však média nepracovala a jimi předkládaná tvrzení, že každý, kdo si kdykoliv dá dvě piva, pocítí příznivý vliv na své myšlení, je velmi zjednodušující a zevšeobecňující.

Velmi důležitá informace se však týká hlavní proměnné, kterou není množství vypitého alkoholu, jak se píše v tisku, ale množství alkoholu v krvi.

Výzkumníci podávali zkoumaným osobám určité množství alkoholu závislé na jejich tělesné váze (0,88 g alkoholu na 1 kg tělesné hmotnosti) v desetiminutových intervalech. Všechny osoby tak po hodině od zahájení testování dosáhly podobných výsledků alkoholu v krvi, přibližně 0,075. Dva účastníci, kteří se ve výsledcích výrazně lišili, byli ze zkoumaného vzorku vyloučeni, stejně tak, jako jejich dva střízlivé protějšky.

Z toho je zřejmé, že stejné množství alkoholu, vypité dvě různými jedinci, může mít na každého jiný vliv. I to mělo podle mě ve člancích zaznít, čtenář se tak může mylně domnívat, že když požije tolik alkoholu, jak radí vědci, dosáhne stejných výsledků, a bude stejně bystrý a kreativní, jako zkoumané osoby. Ale nemusí tomu tak být vždy, o čemž svědčí nejen rozdílný vliv na dvě zkoumané osoby, ale sama z vlastní zkušenosti vím, že kdybych si před zkouškou „dala panáka na kuráž,“ tak první část testu propláču a druhou prospím, a úlohy bych neřešila ani kreativně, ani analyticky.

Média také zkreslila další důležitý fakt, a to, že zkoumané osoby nepily pivo, jak se píše v člancích, ale vodku Smirnoff.

Je důležité si uvědomit, že zatímco pivo má spíše tlumivý účinek, vodka a destiláty všeobecně mají v určitém množství naopak účinek povzbuzující. Jestliže se média snaží přesvědčit čtenáře k požívání piva pro zvýšení chytrosti, mohou jim prokázat spíše medvědí službu, než jim pomoci. Tato informace zkresluje celý výzkum a uvádí čtenáře v omyl.

Zkoumané osoby (a tedy i obě skupiny), řešily současně dvě sady úkolů, a to ve stejnou dobu, před podáním první dávky alkoholu a ve chvíli nejvyšší intoxikace skupiny pijáků.

Vědci zjistili, že při řešení tvůrčích problémů byli opilí jedinci úspěšnější a rychlejší ve srovnání s druhou skupinou. Většina dotázaných ze skupiny pijáků při následných rozhovorech uvedla, že nad luštěním úkolů tolik nepřemýšleli, a řešili je díky náhlému pochopení (Aha - efekt), než zdoluhavými analytickými postupy (step by step).

Ukázalo se, že obě skupiny testovaných osob ve střízlivém stavu vykazovaly podobné výsledky. Ale také se prokázal vliv intoxikace na skupinu pijáků. Jejich pracovní paměť pod vlivem intoxikace klesla a tím i jejich schopnost řešit úkoly analyticky. Přesto v člancích tato informace nezazněla. Naopak, autoři článků zdůrazňují, že testované osoby musely řešit sadu hádanek a rébusů, což ve čtenáři může vzbudit mylný dojem, že právě analytické myšlení alkohol povzbuzuje. Ten má však vliv jen na schopnost myslet kreativně a intuitivně, což je myšlení, které ocení malíři, spisovatelé, básníci a další, u nichž alkohol odstraňuje zábrany a otevírá jim jiné, než analytické možnosti řešení jejich práce a úkolů. Ale ti, co nad svými úlohami přemýšlet musí, a postupují při jejich řešení krok za krokem, by účinek alkoholu neocenili. Studie tuto informaci uvádí, novináři však nikoliv. Přitom pro čtenáře je toto tvrzení zásadní, aby věděli, při jaké příležitosti se alkoholem povzbudit, a při jaké ne.

Čtenáře asi nejvíce zaujme tvrzení autorů článků, že jedinci pod vlivem alkoholu vyřešili až o 40 procent úloh více, než jejich střízliví kolegové. Bohužel, toto číslo v celé studii nenajdeme. Můžeme se jen dohadovat, inspirací pro toto tvrzení je údaj o počtu otázek vyřešených vzhledem (insightfully), a to je 38% k celkovému počtu správně vyřešených úloh u opilých jedinců. Nejedná se tedy o srovnání správně vyřešených úloh mezi pijáky a nepijáky!

Důležité však je zmínit, že stejné procento vyřešených otázek uvedli i střízliví jedinci, ovšem k tomuto řešení nepoužili intuitivní myšlení, ale analytické.

Média však použila jen jednu část tvrzení, zaokrouhlenou na 40 procent. To sice není nijak na škodu, ale na škodu je, že zde chybí srovnání s výsledky druhé skupiny. Pak by se ukázalo, že alkohol zas tak významné účinky na myšlení lidí nemá. Jen má vliv na jiný způsob zpracování úkolů.

A pokud bychom měli posuzovat počty správně vyluštěných úloh, zjistíme, že rozdíl mezi pijáky a nepijáky je jen dvě a až tři otázky ve prospěch pijáků. Ale s touto informací už média nemohla pracovat vůbec, jinak by jejich tvrzení o skvělých účincích alkoholu na myšlení vzalo zcela jistě za své.

Závěr

Domnívám se, že ke zkreslení statistiky výsledků výzkumu v člancích nedošlo. Došlo však ke zkreslení její interpretace, a to zásadním způsobem, což mohlo ve čtenáři vzbudit spoustu mylných domněnek. Zejména je matoucí množství, ale také druh požitého alkoholu. V člancích jednoznačně neměly být vynechány informace o negativním vlivu alkoholu na analytické myšlení a pracovní paměť. Čtenář se totiž vůbec nemusí zabývat tím, jestli se píše o kreativním či analytickém myšlení, navíc, články často tyto věci popisují tak matoucím způsobem, že se lze domnívat, že alkohol má vliv na obě složky myšlení, i když na kreativní více. Pokud by se čtenář řídil radami novinářů, a například před zkouškou popil dvě piva na lepší myšlení, nemusel by vůbec dosáhnout slibovaných pozitivních výsledků.

Zdroje:

Daily News (2012). Pivo dělá muže chytřejší: studenti vyřeší hlavolamy lépe po požití alkoholu, říkají vědci. Staženo 26.4.2012 z <http://translate.google.cz/translate?hl=cs&sl=en&u=http://www.nydailynews.com/topics/Jennifer%2520Wiley&ei=THKfT9OUMqaQ4gS31YsnAw&sa=X&oi=translate&ct=result&resnum=16&ved=0CIkBE04BMA8&prev=/search%3Fq%3DJennifer%2BWiley%26hl%3Dcs%26client%3Dopera%26hs%3DrJR%26rls%3Dcs%26channel%3Dsuggest%26prmd%3Dimvns0>

ČTK (2012) Trocha alkoholu bystří mysl, tvrdí americká studie. Staženo 25.4.2012 z http://www.ceskenoviny.cz/veda_a_technika/zpravy/trocha-alkoholu-bystri-mysl-tvrdi-americka-studie/780997

Šťastná, B. (2012). Potvrzeno: alkohol pomáhá myslet. Staženo 25.4.2012 z <http://psychologie.cz/potvrzeno-alkohol-pomaha-myslet/>

Jarosz, A. F., et al. (2012). Uncorking the muse: Alcohol intoxication facilitates creative problem solving. Consciousness and Cognition doi:10.1016/j.concog.2012.01.002 Staženo 25. 4. 2012 z <http://litd.psych.uic.edu/personal/jwiley/drun.pdf>

Wikipedia (2012) Craigslist. Staženo 27.4.2012 z <http://translate.google.cz/translate?hl=cs&sl=en&u=http://en.wikipedia.org/wiki/Craigslist&ei=Qqyft7OFKcnZsgaH3aSGAQ&sa=X&oi=translate&ct=result&resnum=5&ved=0CGUQ7gEwBA&prev=/search%3Fq%3Dcraigslist%26hl%3Dcs%26client%3Dopera%26hs%3DCBV%26rls%3Dcs%26channel%3Dsuggest%26prmd%3Dimvnsa>

Příloha

Trocha alkoholu bystří mysl, tvrdí americká studie

vydáno: 12.04.2012, 06:38 | aktualizace: 12.04.2012 06:55

Washington - Muži, kteří vypijí zhruba dva půllitry piva, řeší hádanky lépe než jejich střízlivější kolegové. Tvrdí to studie, o které informoval britský deník The Telegraph. Psychologové z Illinoiské univerzity v USA zjistili, že muži, kteří před luštěním popíjeli, rychleji dávali správné odpovědi a měli jich více.

Testu se zúčastnilo 40 mladých mužů, kterým vědci dali hádanky a rébusy. Polovina skupiny před luštěním vypila dvě piny piva, tedy celkem asi litr. Druhá polovina byla střízlivá.

Výzkumníci zjistili, že ti, kdo před luštěním pili alkohol, vyřešili o skoro 40 procent více úloh než ostatní. Přijít na řešení jim trvalo průměrně 12 vteřin, zatímco druhé skupině 15,5 vteřiny. "Průzkum představuje první ukázkou vlivu alkoholu na kreativní řešení problémů," citoval The Telegraph z článku v časopise Consciousness and Cognition. Jeho spoluautorka Jennifer Wileyová řekla, že vědci testovali, co se stane, když jsou lidé "trochu šťastní, nikoli když extrémně pijí". V pozadí věci je podle ní myšlenka, že pokud jsou lidé až moc soustředění, nemusejí vidět neobvyklé možnosti řešení. K tomu, aby se objevily, je potřeba rozsah pozornosti rozšířit.

Alkohol může na druhou stranu zvýšit riziko rakoviny, poškození jater a mozku. Stoupá riziko úrazu i nákazy při nahodilém sexu. Škodlivým může být pro děti, protože ničí mozkové buňky, dokud se vyvíjí mozek.

Čeští experti na léčbu závislostí loni informovali, že každý Čech a Češka nad 15 let vypije za rok 16,5 litru čistého alkoholu, zatímco světový průměr je 6,13 litru. Rizikovým nebo škodlivým způsobem podle nedávno zveřejněného průzkumu pije alkohol pětina dospělých Čechů a Čechů, více než 1,3 milionu lidí.

Autor: ČTK
www.ctk.cz

Pivo dělá muže chytřejší: „Studenti vyřešili hlavolamy lépe po požití alkoholu,“ říkají vědci

Corky Siemaszko, středa 11. 4. 2012

Pivo dělá muže chytřejší., tvrdí výzkumníci z Illinoiské university v Chicagu.

Zjistili, že muži jsou po vypití několika piv schopni lépe řešit hlavolamy než jejich střízlivé protějšky. K dosažení tohoto překvapivého závěru, vědci vymysleli hru. Čtyřiceti mužům byla dána tři slova a oni museli říci čtvrté, které se do této trojice hodilo. Například, jestli se slovo „sýr“ hodí ke slovům jako „modrá,“ „cottage“ nebo „Švýcarsko“.

Polovině hráčů přitom byla podána dvě piva, druhá polovina nedostala nic.

A výsledek? Ti, kteří „nasávali“ vyřešili až o 40% více úkolů, než jejich střízliví kolegové. Pijáci také dokončili své úkoly za 12 sekund, zatímco těm druhým to trvalo 15,5 sekund.

„Zjistili jsme, že při 0,07 alkoholu v krvi měli lidé horší pracovní paměť, ale byli lepší v řešení problémů pomocí kreativních postupů,“ říká psycholožka Jennifer Wileyová.

Připustila, že její závěry jsou v rozporu s populární vírou, že alkohol brání analytickému myšlení a soustředěné mysli.

„Předpokládáme, že schopnost soustředit se na jednu část problému nebo řešit ho pomocí zkušeností je pro řešení úkolů lepší,“ říká Wileyová. „Ale to není nutně pravda. Nový pohled může nastat, když nejsou lidé tak soustředění. Někdy je dobré se nechat rozptylovat.“

To může také pomoci vysvětlit, proč notoričtí opilci jako Ernest Hemingway, John Cheever a Charles Bukowski byli schopni psát své knihy.

„Někdy opravdu kreativní věci přichází v době, kdy máte sklenku vína při večeři, nebo když jste ve sprše,“ řekla Wileyová.

Vědci také zjistili, že muži mají větší šanci vyřešit problém při práci ve skupinách po třech a ne ve dvou. „Ve skupinách po dvou máme tendenci být zdvořilí, a ne se vždy postavit na odpor nebo se nepříjemně ptát,“ řekla Wileyová. „Ale když budete reagovat na otázku ve skupině tří, nejste konfrontační, protože komunikujete s celou skupinou.“

csiemaszko@nydailynews.com